

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

SE PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

„GAZETA” IEȘIE ÎN FIECARE DI.

ANULU L.

ANUNȚIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Pe unu anu 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe anu 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

Scrieri nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

Nr. 71.

Luni, Marți 31 Martie (12 Aprilie).

1887.

NOU ABONAMENTU

la

„GAZETA TRANSILVANIEI.”

Cu 1 Aprilie 1887 st. v., se va începe unu nou abonamentu pe trilmniul Aprilie, Mai și Iunie. Ia care invităm pe toți onorații amici și sprijinitori ai foiei noastre.

Prețulu abonamentului:

Pebru Anstro-Ungaria:	Pebru România și străinătate:
pe trei luni 3 fl.	pe trei luni 10 franci
„ șese „ 6 „	„ șese „ 20 „
„ unu anu 12 „	„ unu anu 40 „

Abonarea se pôte face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Abonaților de pân'acum li-se recomandă a însemna pe cuponul numărul fășiei sub care au primitu diarul.

Domni cari se voru abonă din nou se binevoescă a scrie adresa lămurită și a areta și posta ultimă.

Brașov, 30 Martie 1887.

Incet și greoiu s'a pus în mișcare organizarea cluburilor în simlu alegătorilor noștri. Până aci numai în câteva ținuturi s'au dat semne de viață. Nici nu e de mirat, că mișcarea se pornesc așa de greu, după ce atâta timp nu s'a lucratu nimic pe tărâmul afacerilor publice naționale. Sperăm însă, că cel puțin acum, când ne arde erăși mucul la degete, ne vom trezi, că mai suntem și noi aici și mai avem să dăcem și noi unu cuvânt în această țară.

Săptămâna trecută a adus la ivelă, precum scim, unu nou conflict între dualiști

Este certa dintre Cehi și Maghiari, ce s'a adaus la multele certe, cari fac viața așa de plăcută popórelor acestei monarchii. Cehii nu voru să cumpere făină ungurescă și Ungurii îi amenință că, dacă nu voru înceta cu agitațiunile în contra productelor unguresci, ei séu se voru alia cu Nemții austriaci spre a paralisa pe Cehi, séu dacă nu le va succede acesta se voru separa cu totul de Austria. „Egyetértes“ găsesc, că e binevenit momentul de a face divortul. Cehii, se înțelege, nu le rămân datori cu răspunsul „vecinilor celor răi,” cum le dăse de curând „Politik“.

Foile germane și între ele cu deosebire „Post“ și „Norddeutsche allg. Ztg.“ continuă bărbătesc campania în contra pressei franceze. Oficioșii berlinesi vorbesc câte odată așa de aspru în contra Franciei, încât s'ar păre că războiul este pe cale a se declara.

Omenii politici din toate părțile își bat capul să afle, care este cauza acestor încordări. Unii cred, că rezultatul alegerilor din Elsația-Lotaringia a indispus pe Germani așa de mult și că acum ei fac responsabilă pe Francia pentru desastrea suferite la alegeri în aceste țări de guvernul german. Adevărat, că a fost amară desamăgirea Germanilor și ei au și luat măsurile cele mai rigurose față cu bieții locuitori diu provinciile cucerite. Până mai alaltăieri s'a ținut mare sfat în Berlin, cu privire la măsurile ce voru fi a se lua aducându-se schimbări în administrația Elsației-Lotaringiei. S'a decis a se procede foarte strict în contra remiunilor elsațiane și noua eră de asuprire s'a inaugurat prin espulsarea deputatului franceso-fil Antoine, unul din cei mai periculoși opozanți ai guvernului german.

Alții dic, că nu este numai Elsația-Lotaringia, care le causă Germanilor așa mare durere de cap, ci mai este încă o altă considerație însemnată diplomatică, care a dat nascerere atitudinii ostile a pressei germane față cu Francia. Ei cred, că Bismarck își vârsă asupra

Franciei necazul cel are, pentru că întâmpină atâtea greutăți în Petersburg. Terminul până la care a fost încheiată alianța celor trei împărății la Skierniewice a trecut, și Țarul nu se arată nicidecum dispus de a renoi această legătură. În Petersburg se luptă aci două curente puternice, unul germano-fil condus de Giers și altul franceso-fil condus de Katkov. Cancelarul german atacând pe Francesi și pe generalul Boulanger, voiesc să lovescă în partida franceso-filă, care astăzi se bucură de o influență așa de mare la curtea Rusiei. Este întrebare, dacă cu metoda acesta îi va succede lui Bismarck a îndupleca pe Țarul Alexandru III să dea erăși mâna cu Germania.

Toate aceste nu eschidă însă nicidecum pericolul unui nou războiu între Germania și Francia, care a devenit, putem dice, permanent. Diarul diplomației rusesci „Nord“ din Bruzela, felicitându presa francesă pentru atitudinea ei rezervată și înțeleptă, dice, ce e drept, că situațiunea îndreptătesc la mai bune speranțe pentru pace și că nu trebuie să fiă nimeni îngrijat pentru espectorările anti-francese ale foilor germane, dér ore și crede „Nord“ ceea ce dice?

Era vorba dilele trecute de o încercare de a se desavua și blama purtarea publicistului panslavist Katkov prin intervențiunea lui Giers. Katkov a și fost la Petersburg, a conferit cu Țarul și și prândit cu el și nimic nu se mai aude de regularizarea lui. „Post“ află acum din Petersburg, că Katkov ar fi în ajun d'a fi numit ministru de instrucțiune. El se bucură încă așadér de încrederea neștirbită a Țarului, cu toate că foile germane îl aruncă într-o căldare cu generalul Boulanger, declarându-i pe amândoi de ómenii cei mai periculoși păcii.

Lovindu în Katkov și în generalul Boulanger, presa bismarkiană lovesc în idea alianței franceso-rusesci, care prinde rădăcini totu mai afunde în Francia ca și în Rusia. Nisuița principală a prințului Bismarck a fost totdeauna să izoleze Francia. De aceea manifestațiunile de simpatie, ce se schimbă aci reciproc între ómenii de stat dela Neva și dela Sena îi causă mari îngrijiri, ér diarelor sale le-a dat avisul de a le declara de uneltiri în contra păcii. Atacurile pressei germane însă au contribuit până acum mai mult la întărirea, decât la slăbirea pozițiunii generalului Boulanger și a lui Katkov. În totu cazul putem să fim curiosi a vedé desnodământul acestor nou complicațiuni.

În săptămâna trecută s'a rezolvat definitiv și criza ministerială în Italia, care părea că nu se va mai sfârși. Italianii sunt mulțumiți cu noul lor ministriu și acesta e lucru de căpetenie. Dacă și încât voru fi mulțumite cu el și celelalte puteri, se va vedé încă de aici încolo. Deocamdată Germanii sunt liniștiți, că Depretis a luat provisoriu conducerea afacerilor de esterne ale Italiei. În acesta vedu ei exprimată dorința Italiei de a susține alianța cu Germania și Austro-Ungaria.

Între multele neajunsuri, de care suferu diferite state mari și mici, de sigur că nu sunt cele mai mici neajunsurile Bulgarilor. Ei, s'ermanii, nu mai pot ajunge la o stabilitate, de când li s'a dusu prințul Alexandru. Încercă una, încercă cealaltă, bat aci la ușa unuia, mâne la ușa altuia din pretinsele puteri garante ale tractatului dela Berlin, dér toate fără rezultat. Au trimis de curând pe Stoilov ca să sondeze din nou dispozițiunea cabinetelor și acesta în curând se va întorce cântându și el: „înzadarul alergu pământul, înzadarul mă ostenesc.“ De când totu ceru Bulgarii unu prinț, dér pare că din ce în ce alegerea lui devine mai dificilă. Battenberg a declarat, că nu primesc realegerea și cabinetele europene asemenea s'au de-

clarat în contra realegerii lui. Acum e vorba de a se candida prințul Ferdinand de Coburg. Stoilov i-a spus și contelui Kalnoky la Viena, că starea de față precară în Bulgaria trebuie să se finescă odată, căci la din contra populațiunea își va pierde răbdare. N'a ajutat însă nimic, Kalnoky i-a răspuns „fiți pe pace și așteptați.“ Până când?

Școle române în Epiru.

Din Bitolia, în Macedonia, a primitu „Telegrafulu“ din Bucuresci o corespondență cu data 10 Martie, din care reproducem următoarele:

În Ianina (Epiru) s'a deschis în luna lui Ianuarie c. o școlă română primară de băieți. Această școlă era să se deschidă încă în luna Octomvre anul trecut, dér intrigile urdite pe lângă autoritățile turcesci de cătră arhierul fanariot Sofronius și de campionii panellenismului, cari nu tind decât la desnaționalizarea Românilor din Epiru și din Macedonia, au împedat deschiderea ei până în luna lui Ianuarie, când în fine autoritatea a dat permisiune să se deschidă școlă română în Ianina, unde Românii se pot instrui în limba lor maternă.

Săptămâna trecută s'a dus la Ianina d-ra Natalia Borislavski, institutore română, ca să deschidă o școlă primară de fete. În curând se va înființa și unu gimnasiu cu unu internat cu 40 bursieri.

Deschiderea școlilor române au încântat nu numai pe Români, ci încă și colonia europeană de acolo. Etă cum se exprimă această colonie într'unu articol publicat în „Stamboul“ din 1 Martie în privința acestei școle:

„Cu totă opoziția făcută de câțiva prelați cu metropolitul în frunte, autorizațiunea pentru deschiderea unei școli române la Ianina a fost acordată. În această școlă se va învăța limba turcă, francesă, română, englesă și greacă. Se așteaptă profesori și o profesore de origine polonesă pentru tinerile fete, cari vor învăța limba română, francesă, germană și musica. Colonia europeană este încântată de această inaugurare, mai ales pentru tinerile fete, pentru că în școlile din Ianina nu se învăța decât numai limba greacă“.

Diarul grecesc din Constantinopol „Neologos“ în numărul său dela 25 Februarie combatându cele scrise de „Stamboul“ relativ la școlă română din Ianina dice: „că Românii urmăresc scopuri politice, că Sultanul se ia măsurii în contra lor, că Ianina e orașu „curat“ grecesc și că arhierul Sofronius este chemat să împedec deschiderea acestor școle, alu căror scopu este intrigă și desbinare“. La acestea corespondentul dice, că intrigile grecesci nu mai au trecere la guvernul turcesc, care are știință de broșurile revoluționare ce guvernul grecesc le trimite consulilor și arhierilor fanarioți din Epiru și Macedonia, ca să le împartă poporului cu scopu d'alu escita contra Turciei, și de puscile și cartușele ce în 1877 s'au trimis agentului grecesc Pikion din Castoria ca să le împartă bandelor de revoluționari din Epiru și din Macedonia. Guvernul turcesc are în mână corespondențele revoluționare ale călugerului grec Aghio-Taftis, care în 1877 cutriera Tesalia spre a o revolta, și ale lui Pikion, care aci e închis în tennița criminalilor din Bitolia. Corespondentul continuă astfel:

Pôte „Neologos“ să contesteze acesta? Pôte să nege, că în broșura intitulată Macedonia, publicată în Atena de cătră Ioan Kalostipi și reproducă în luna lui Decemvre anul trecut în jurnalul „Efimeris“, nu se dice în pagina a 8-a, aliniatul alu doilea, că: „Macedonia este în inima elinismului, că Grecia fiă mare fiă mică nu pôte esista, fără de Macedonia. Macedonia este baza mării și unitei Grecii; ea este bulevardul existenței grecesci și garanția marelui ei viitor? Și că concludiunea acestei broșuri revoluționare nu este aceasta? Grecia trebuie să aibă tot'auna privirile sale spre Macedonia și că spre ea trebuie să se îndrepteze

„orice cugetul național. Pentru tine, o amabilă și strălucită Macedonia, tote sacrificiile; pentru tine luptele, pentru tine entuziasmul înfocat, care ca un vulcan elatină elenismul? Mama Grecia veghiaza asupra ta, și va apăra fără a cruța nici trupe, nici bani, firea ta grecească până în dulcele momente, când soarele aurit al libertății va umplea munții și văile tale de lumina libertății. Facă cerul ca acel dorit moment să sune în curând. Să dea Dumnezeu să vedem în zilele acestea triumful Greciei. Să dea Dumnezeu să putem dice după puțin, că Macedonia a fost sclavă. Unicea ta, O! Macedonia, este gagiul mării naționale.“

Ianina, dice corespondentul, nu e oraș grecesc. Cianaca, Gianopolo, Paraski și toți oamenii de distincție din Ianina, toți mari comercianți, ca Mekion, Bigiu, Croustali etc., toți meseriași, toți argintarii etc. sunt Români din Netova, din Saracu, din Calariti și din Aspropotam.

„Neologos“ are convingerea, că arhierul Sofronius va face tot posibilul să împedea deschiderea școlilor române în Ianina; acel Sofronius, care în 1879 a rugat pe regele George să anexeze și Ianina, dicend că el e în stare să facă chiar o revoluție decât e nevoie. Acestea sunt intrigile ce le fac fanarioții pentru a împedea progresarea școlilor române în Epiru și Macedonia. Intrigile însă nu vor isbuti, dovadă că școlile române au început a se deschide și în Epiru.

Arestarea inspectorului școlilor române din Macedonia, Apostolul Mărgăritu, încă n'a fost decât rezultatul intrigilor grecești despre care guvernul turcesc a fost lămurit și astfel d. Mărgăritu a fost pus în libertate.

SCRILE DILEI.

Pentru ziua de Paști „Ellenzék“ scrie un articol de fond, în care confundă învierea Mântuitorului cu re-deșteptarea sentimentului „patriotic“ maghiarilor. I se pare că aude sunetul clopotului din *Berciu mică*, chiamându pe re-deșteptării Maghiari de acolo să se roge lui Dumnezeu în limba lor maternă. Apoi îndemna mai virtos pe preoții ungurești să-și ia de exemplu pe preoții români, care își implinesc datorința și astfel și ei se și-o implinesc cu puteri unite, căci — dice Ellenzék — acesta nu stă în contradicție cu chiamarea generală religioasă a omului. — Pentru ce le strigă d. Ellenzék preoților români, decât, cum dice, ei își implinesc datorința lor, că sunt „trădători de patrie“?

Reuniunea femeilor române din *Adrudu* dispune de un capital de 6000 fl. v. a. Capitalul se sporește din zi în zi și în ultima ședință a reuniunii s'a și decis, după cum scrie „Familia“, ca să se înființeze o școală de fete.

Cu ocaziunea săpăturilor făcute în fortăreața din *Alba-Iulia* pentru mărirea seminarului de copii, s'au găsit schelete, cărămizi romane, 7 bucăți de colone rotunde de piatră, monede, cercei și un inel la o adâncime de 3 metri. Cu totul s'au găsit 16—18 schelete în poziție vestostică, așa că capul venea spre vest, er piciorul spre est; scheletele erau acoperite cu mari bucăți de cărămidă romane, care se pare a fi ținut locul sicriurilor. Scăfărlile sunt mai ales dolichocefale.

FOILETONU.

Tesaurul dela Petrosa.

În ședința publică dela 22 Martie a Academiei Române d. A. Odobescu a cetit o dare de seamă despre importanta sa lucrare asupra *Tesaurului dela Petrosa*, scrisă în limba franceză și care e pe cale d'a se publica la Paris. Acestă lucrare a d-lui Odobescu este pentru arheologia română și peste tot pentru știința română de o importanță deosebită.

Dăm loc, după „Românul“, acestei interesante dări de seamă:

Domnilor colegi,

Iertați-mi cutezarea, decât vin astăzi în mijlocul d-voastră să vă iau timpul spre a vorbi de mine însuși, sau ca să întrebunțez un termen mai academic, *pro domo mea*.

Intr'adevăr, acesta, vă incredințez, că nu o fac nici căsuși dintr'un spirit de presumpție, ori — cum am dice — ca să laud de mai nainte lucrarea căreia, dela un timp încoco, m'am consacrat cam exclusiv.

O fac pentru că din momentul când am intrat, cu mare plăcere, într'acest sanctuar destinat — sunt convins — a fi pururea locarul cel mai activ al unirei nemului românesc pe câmpul culturale intelectuale, mi-am și impus datoria a nu părăsi niciodată un lărm așa de spornic, așa de roditor.

Acum suntem chemați pentru ca fiecare din noi, pe

în apropierea schelelor s'au găsit 16 bucăți cercei de bronz și un cerceu de sirmă grosă de argint. Mai departe s'au găsit 6 monede tâtarești din anul 1241, apoi 10 monede de argint din timpul regelui Mateiu și 2 monede romane de bronz, una din timpul împăratului roman Adrian, cealaltă nedescrîtă. S'a mai găsit și un inel de bronz.

După cum se telegrafiază din *București*, ministeriul de comerț român a interzis importarea hainelor, rufelor și încălțăminte întrebunțate, precum și a sdrențelor din Austro-Ungaria.

Producțiune și petrecere colegială arangiată de societatea Sodalilor Români din *Brașov*, împreună cu cântări, declamațiune și o piesă teatrală executate de membrii societății pe lângă orchestra capela militară a c. reg. Nr. 2 Alesandru de infanteria, se va da luni în 6 (18) Aprilie 1887 în a doua zi de Paști în sala Hotelului „Nr. 1“ la 8 ore sera. Intrarea de persoană 1 fl., Domnișorele 50 cr. și pe galeria 50 cr. v. a. Bilete se pot căpeta la casă, la D. D. Eremias, la librăria d-lui Nicolae Ciurcu și la Casina Română. Programa: 1. *Potpouri românesce*, musica militară. 2. *Luntrașul* de Schipe, corul sodalilor. 3. *Furnicele, Albinele și Muscele*, poezie de Gr. Granda, declamată de d-nul V. Brănița. 4. *„Iată ziua“*, imn compus de W. Humpel, corul sodalilor. 5. *Hora Transilvaniei* de Kraus, musica militară. 6. *Crisa de bani*, comedia într'un act de G. D. Geogianu, jucată de membrii Societății. 7. *Cântecul Martei* de Leoben, musica militară. 8. *Intorcerea Rădunelui*, poezie de I. Nenițescu, musica de I. Mureșianu, corul sodalilor. 9. *Valurile Dunărei*, vals de Ivanoveci, musica militară. — După producțiune urmază danț.

Regele Saxoniei a decorat pe generalul român *Barozzi* cu stăua și pe colonelul *Robescu* cu crucea de comandor al Ordinului Albert. Maiestatea Sa monarhul nostru a decorat pe colonelul *Robescu* cu ordinul „Coronei de feră“ cl. 2, er generalului *Barozzi* i-a dăruit o tabacheră de aur cu briliante.

Sâmbătă dimineața a ars la berăria Hellwig din suburbiul *Blumena* coprișul locuinței din curte. Locatarii au scăpat pe ferestre, fiind eșirile din casă îngrijurate de flacăra. Pompierii au isbutit a localisa focul.

Comitetul cercului electoral al partidei *poporului sășesc* din *Țera-Bârsei* a ales pe d-nii Karl Schnell, Franz Maager și Dr. Wilhelm Czell delegați pentru ședința comitetului central convocată în Sibiu pe ziua de 13 Aprilie n.

Tergul anual ce s'a ținut în zilele trecute în *Cohalmu* a fost peste așteptare bun. S'au vândut peste 3000 vite cornute și 430 cai cu prețuri satisfăcătoare. Mărfurile încă s'au vândut bine.

Cu ocaziunea lucrărilor la calea ferată română *Peatra-Corabia*, s'a găsit în pământ un *cosciug de plumbă*, precum și o bucată dintr'o *cruce de piatră cu inscripțiuni*. Amândou obiectele s'au predat muzeului din *București*.

Ministrul de interne ungurești a detras debitul postal pentru țările coronei ungare și Țărilor rutene din *Lemberg* „Novi Proloni“ și „Nauka“, sub pretext că

câtă il ertă puterile, să lucreze la propășirea limbei române, la dezvoltarea și înmulțirea cunoștințelor despre istoria noastră, la răspândirea științelor printre Români, și, toți împreună, pentru a face ca gîntea și țările noastre românești să fiă din ce în ce mai respectate de către vecin și mai prețuite de către întreaga lume cultă din părțile străine.

Deci, fiă-care din noi câtă se și depună silințele spre a atinge aceste țeluri bine determinate ale activității noastre.

Der trebuie să mărturisim, că areste țeluri sunt așa de multiple și de felurite, că dorințele și aspirațiile noastre sunt așa de ferbiți și de colcolite, încât nouă Românilor celor mai mulți, ni se întâmplă mai totdeauna a imbrățișa laolaltă prea multe lucrări, a ne împrăștiă timpul și mijloacele între numeroase cercuri de acțiune, și astfel a ne risipi puterile în prea multe direcțiuni deodată.

Osebit de forte rare excepțiuni, rezultatul unei asemenea agitații febrile și rău coordonate este, că produsele ei sunt adesea mai prejos de ceea ce Români ar fi în stare să seversescă, decât i s'ar hotări să astempere și să domoli arderea — ardore (trebuie să o recunoștem) pornită numai dintr'un avânt de laudă; — decât ei și-ar cumpăni cu mai mult sânge rece puterile, și decât fie-care din ei și-ar dice pe fiecare zi:

Atăta pot, atăta fac! De mă voi întinde mai departe, am să mă surp fără folos, nici pentru țară, nici pentru mine!

urmăresc tendințe dușmănoase statului. — Vor fi vorbit și ele vr'o vorbă două în contra maghiarării și dușmănia e gata.

Metropolitul primat bulgar, *Pogonians Punaret*, a murit în săptămâna trecută în *București*. Cadavru a fost transportat la gara *Filaret* și cu trenul în *Bulgaria*.

D. *Gusti*, vice-președinte al senatului român, primar al lașilor și fost ministru, a murit. Imormentarea s'a făcut la lași pe cheltuiala statului.

Teatru ungurești. Trupa teatrală ungurească a d-lui Petru Deak și-a început aseră, Duminecă, seria reprezentațiilor sale cu piesa „*Domnișora țerancă*“, dramă populară în trei acte, de *Berczik*, care a fost bine succedă. Deseră se va juca „*Baronul Țiganu*“, mare operetă în trei acte, scrisă de I. Schnitzer după *lokai Mor* și tradusă în ungurește, er mâne seră, Marți, se va juca marea operetă „*Sorele și Luna*“.

Dicio-Sân-Mărtin, 7 Aprilie.

Stimate D-le Redactor! În 25 Martie (6 Aprilie) a apărut în prețuitul d-vostru d'ar „*Gazeta*“ sub nr. 67 o corespondință, în care respectivul scriitor — i — r se ocupă, cu afacerile mele, și pe care și d-voastră ați binevoit a o comenta și ilustra cu mai multe întrebări.

La corespondința acesta răspund și vă rog D-le Redactor, aveți bunătate, a-mi comunica răspunsul:

Înainte de toate trebuie să amintesc, că eu n'am datina a pertraca cauzele noastre naționale și cugetele mele prin birturi, — n'am datina a dubieta patriotismul și iubirea de națiune a nimăru, până ce despre contrarul nu m'am convins; durere însă, s'au ivit în *Țerava mică* de vre-o câțiva ani niscăi luceferi necunoscuți, niscăi oameni fără tact și judecată matură. Aceștia cu ocolirea mea ar voi să facă ceva, deră neșind cum, nu le succede, apoi amărăciunile lor și le descarcă asupra-mi.

Corespondențiarul i — r are tot dreptul, că în balul dat în D.-S.-Mărtin în favoarea *Kulturegyletului* și eu am fost; deră nu are drept, că ași fi luat parte la balul acela; decât i — r n'a voit a seduce inteligența română și opiniunea publică, atunci avea să dea despre participarea mea la bal date esacte și drepte; și fiind că nu a făcut aceea, sunt silit eu a mărturisi adevărul, apoi opiniunea publică română mă va judeca, după plăcuta i părere. Causa pentru care am fost la balul numit e următoarea:

Sunt 2 ani de când mă ocup cu ideea să dăm în D.-S.-Mărtin un bal românesc în favoarea reparării podirei bisericei gr. cat. din loc, legat cu un concert în privința acesta, la D-lu paroh și adm. protopopesco localu *Iacobu Macaveiu* se și află lista persoanelor, care ar fi provocate, însă ideea acesta nu o am putut realiza din motivul, ca nu cumva să nu reieșă bine, și apoi conaționalii unguri să și bată joc de concertul nostru.

În 22 Ianuarie m'am dus, nu la bal și bancheturi, ci m'am dus la concert ca să vedă despre ce puteri dispun conlocuitorii unguri din comitat. După concert puțin timp m'am depărtat, deră cu plăcuta convingere, că astfel se mai bun concert și noi Români putem aranga.

Așadere eu nu de dragul *Kulturegyletului*, a căru

Ore — vorbă curată — nu este acesta, domnilor, ceea ce avem ocaziune a constata pe totă ziua printre noi toți Români? Câte și câte n'au întreprins și nu întreprind pe totă ziua cei mai mulți dintre noi! Ș'apoi curând le lasă păragene, în calea lor, în vecl porții spre alte nou întreprinderi!

Dintr'astfel de risipă, ce pte rezulta?

Un fapt, la care e timpul acum să cugetăm serios. Acesta este că toate calitățile morale și intelectuale cu care Români sunt bogal îndestrați, totă știința și toate cunoștințele ce ei își adună cu mai mare înlesnire decât multe alte popore, toate ostenele ce și dau în viața lor mereu frământată, toate aceste daruri naturale sunt departe de a le asigura, în lumea cultă, rangul ce ei îndată și-ar câștigă, decât în spiritul lor s'ar implănta o metodă mai sistematică de a înțelege activitatea omenescă, o judecată mai sănătoasă despre contingentele — fiă el cât de modest — ce ori cine trebuie să dea propășirii naționale, în mai puține cuvinte, o *dréptă măsură a putințelor sale*.

Încă o dată cer iertare, domnilor colegi, decât, într'o cventare cu cuprins mai mult arheologic, am cutezat în început să emit ore care considerațiuni ce și-ar ave pte locul lor mai potrivit într'o academiă de științe morale și politice.

Am fost nevoit a le premise ca să pot scusa un fapt, ca se pot lămurii o idee. Acel fapt, acea idee, sunt că stănd de mai mulți ani de zile departe de d-v. în țară străină, am totuși conștiința că mi-am îndeplinit tot așa de bine, — ca să nu dice: pte și mai bine, — datorile mele către țară, și ca academic

nisuință și intențiune din fundul inimii mele o combat și nici în interesul meu propriu am fost în balul și concertul numit, ci după convingerea mea am fost într'un interes comun, greșită e convingerea mea sau judece opiniunea publică, corespondentului i—r atăta totuși îi dă: jos din tafa, să vedă ce pasere e.

Încât au atârnat de la modestele mele totdeauna puteri, ca Românii am lucrat în interesul scumpei mele națiuni, și acesta o voi face și în viitor, dera nu în interesul meu și nu pentru a-mea, ca să seducă opiniunea publică.

Deși ași fi scint, că nu conștient cu atitudinea partidei naționale române dela Sibiu, că nu-mi bate inima pentru interesul și binele națiunii mele, atăta de mult-tratată, și fii ei singuratici atăta de chinuți din toate părțile; deși ași fi scint că îmi confundă interesele mele advocatiale, cum diceți D-vostre, cu interesele naționale, Vă asigură, d-le Redactor, că nici un moment năși mai fi stat în fruntea clubului electoral din D.-S.-Martin; însă după ce despre acestea nimic n'am scint până la cetirea corespondenței mai sus citate, n'am putut face locu zelozilor și distinzilor meteorii iviți pe orisoniul comitatului Târnavei mei; acum însă, după ce pe baza unor scornituri nealificate, s'a tras la îndoială firmitatea caracterului meu național românesc, îmi voi ține de datorință patrioțica și națională înaintea alegătorilor români din comitatul acesta a mi da dimisiunea și a-le mulțami încrederea de până acum.

Cu deosebită stimă,

Vasilie Zehan,
advocat.

Noi n'am tras la îndoială niciodată simțimintele românesce ale d-lui Zehan și n'a părut rău, că am trebuit să-l interpelăm într'o afacere atât de neplăcută. D-er d-sa însuși recunoșe, că n'am putut să nu ținememă sēmă de opiniunea publică, care s'a sēmțit neliniștită prin prezența d-sale la petrecerea kulturegyletului, ale cărui nisuințe și tendințe ne asigură însuși, că „le combate din fundul inimei sale“.

Brașov, 28 Martie 1887.

Onorate D-le Redactor! În numărul 69 a u prețutului D-vostre diar este o corespondință din comuna Hărman, în care se vorbește despre împrumutul ce l'a făcut biserica la Vorschuss-Verein de acolo. —

În această corespondință se dice, că mai mulți membri ai parohiei convingându-se, că biserica din Hărman obvine ca debitor la Vorschuss-Verein cu 550 fl. v. a., cu toate că în Sinodalul parohial din 8 Febr. 1887 s'a arătat din partea episcopiei, cumcă acea datorie s'a plătit în 1886 — „au trimis o deputațiune la mine spre a-mi arăta faptul și a-mi arăta și atestatul dela Vorschuss-Verein, cumcă biserica din Hărman este dator și în 1887. Cu toate că m'a pus în mirare această întâmplare totuși am denegat să iesă afară la fața locului spre constatarea adevărului.“

Este adevărat, că în 16 Febr. a. e. mi s'a făcut arătarea menționată din partea unor parohieni, der că n'ași fi voit să constat adevărul nu este adevărat. N'am voit să iesă la fața locului, căci spre a constata adevărul, puteam să-o facă acesta și de aci. Am provocat însă pe Episcopii bisericii din Hărman în 16 Febr. că până în 24 ore să vină cu jurnalul de cassă din 1886 precum și cu un atestat din partea Vorschuss-Vereinului referitor la împrumutul de 550 fl. v. a. la oficiul protopresbiteral, ca să se rectifice. În 18 Febr. s'au și prezentat ambii episcopi cu jurnalul de

cassă și cu atestatul cerut. Am luat protocolu cu ei și din fasiunile lor și din atestatul produsu m'am putut convinge pe deplin despre starea lucrului. Tote acestea acte le-am și prezentat Venerabilului Consistoriu spre ulterioara afacere.

Pre lângă care rămăi ală D-tale stimătorii:

Ioan Petrică, protopresbiter.

Deșiu, Martie 1887.

Necesitatea înființării unui institut românesc de credit și economii în municipiul Solnoc-Doboc este cunoscută și simțită de toți Românii fără distingere de clasă și categorie. Încă în Ianuarie a. e. d. Nicolae F. Negruțiu, proprietar și redactor în Gherla, a publicat în foia sa „Amicul Familiei“ prima-dată idea de a se înființa în Deșiu o bancă românescă pentru economii și împrumutare de bani spre suplinirea lipselor populului român.

A concentra capitalele, de cari dispun avuții nostri și clasa mijlocie, din care se se ajute apoi pe lângă dobândi și interese legale și modeste la timp de nevoie toți Românii și cei mai scăpați — cu alte cuvinte înfrunirea puterilor materiali și ajutorarea împrumutată a avuții cu a lipsitului asociându-și sprijinul reciproc, și apoi a mai reversa, la timpul său, și binefaceri din excedente ori dividende pentru instituturile noastre naționale de cultură și binefaceri umanitare pentru săraci și invalizi este scopul nobil și folositoriu.

Ce e drept trebuia de mult realizată această dorință generală: a asocia capitalul cu proprietatea, a ajuta industria, meseriașii și pe plugarul român prevenind lipsele tuturor, din cari se profităm noi, se nu sporim și pe această cale totuși numai în folosul altora, ci în favoarea noastră proprie.

Românii din acest ținut numai pot fi lipsiți de astfel de societate, atunci când în toate părțile s'au întemeiat asemenea bănci, cum sunt: Albina, Timișiana, Economul, Ardeleana, Aurora, Mureșiana, Furnica, Speranța și Silvania. tot atâtea institute de credit și economii. Avem și noi pe aici bărbați devotați, cum sunt domni advocați, protopopi și toți Românii cu carte din Deșiu și jură; aceștia se binevoiesc cu d. propunător Nicolae F. Negruțiu, d. Gr. Stețiu, avocatul etc. etc. a lua inițiativa conchiemându o conferință, care să compună statutele, se câștige subscrierile de acțiuni și apoi în fine să conchieme adunarea generală de constituire.

Să nu ne spăriam de greutate, căci eu cred că din vre-o 200.000 locuitori români ai acestui municipiu, ne vom afla dor 1000 inși acționari a 50 fl. cari se plătesc câte 5 fl. în 10 luni = 50 mii — se poate și 100 fl. câte 10 fl. = 100 mii fl.; cu un capital ca acesta „Someșiana“ se poate pune în activitate într'un an de zile; cu atăta mai vertos, că corporațiunile noastre încă își vor depune capitalele lor la acesta bancă.

Să punem un rău la un rău, micu cu mare, avuți cu cel mai puțin avuți și vom ajunge la scop, de nu vom rămâne și pe teremul economiei îndărăptul altora. La lucru der cu toți!

Petru Mureșanu, proprietar.

Convocare.

Subscriși prin acesta, conform apelului comitetului central din Sibiu emis în cauza alegerilor dietale, convocă la Alba-Iulia pe toți alegătorii români din comitatul Albei inferioare pe a treia zi de S. Pașci, adevă

pre 19 Aprilie 1887 căl. nou la 2 ore după ameză la o conferință, cu care ocaziune se vor alege și deputați pentru conferința generală a tuturor alegătorilor români de pe teritoriul Ungariei și Transilvaniei, ce se va ține în Sibiu.

Alba-Iulia, în 10 Aprilie 1887.

Alexandru Tordășianu

Rubina Patifia

Simeon Mien.

Ultime seiri.

Pesta, 19 Aprilie. — „Corespondența politică“ anunță, că delegații unguri au exprimat speranța, că se va ajunge la încheierea unui tratat de comerț cu România. Aceeași foie adaugă în același timp, că Austria a mers cu concesiile ei până la cea mai de pe urmă limită, și că acum ar trebui ca România să arate la rândul său aceeași bună-voință. Cele mai multe diare de aici arată nemulțămirea lor față cu România în privința negocierilor și dicu că întimitatea politică nu slujește la nimic din momentu ce există războiul de tarife.

Viena, 10 Aprilie. — Aflu din sorginte sigură că negocierile între Monarchie și România vor urma pe cale de corespondență. Se speră din ambele părți că ele vor duce la rezultat favorabil. Finalizarea negocierilor va avea loc în București.

DIVERSE.

Orbirea amorului său nebunie. — Sunt câte-va luni, că un Paul Schmidt, impiecat la o casă de bancă dela Triest, defraudase patronului său o sumă de 5 mii florini și se făcuse nevedat. Poliția informată, puse în mișcare totuși aparatul spre descoperirea pungașului și telegrafia la toate stațiunile călei ferate și la toate porturile de mare, publicând și semnalmentul său: „Paul Schmidt, născut la Viena, în vârstă de 30 ani, înalt de șese urme, barba și mustățile blonde, nasul proporționat, puțin încovoiat, ochi mari albaștri, dinți frumoși, mâni albe aristocratice, vorbește nemșesce, dialectul Vienei, și italienește, îmbrăcat când a fugit cu s. c. l.“ Cu toate silințele sale și cu totă esactitatea descrierii persoanei fugitivei, poliția nu isbuti a pune mâna pe defraudant, der acea descriere totuși produse un rezultat neprevădit și neașteptat. Dōmna Eva Bauer, o veduvă și proprietară de casă la Triest, se prezentă la poliția și i făcu comunicarea că, cetind semnalmentul defraudantului, s'a înamorat de densul după descrițiunea personală și rogă pe poliția să-i facă cunoscută îndată când va descoperi urma lui. Trecând mult timp fără ca poliția să descopere ceva, amoresata veduvă perdă răbdarea și angagiă câți-va detectivi, cari isbutiră a-i putea procura adresa lui Paul Schmidt, stabilit la New-York. După acesta încep o corespondență telegrafică între Triest și New-York, care avu de rezultat, că d-na Eva Bauer, vândend casa sa, se imbarcă pentru New-York și la 20 Martie se cunună acolo cu frumosul pungaș.

Subscriși aducem la cunoștința consăngenilor amicalor și a cunoscuților, durerosa pierdere a unicului și prețutului nostru fiu Emilian Vasiliu Popu întâmplat în 30 Martie. Înormentarea s'a făcut în 1 Aprilie 1887.

Fiă-i țărna ușoră!

Szamos-ujlak la 6 Aprilie 1887.

Ioan Popu, preot gr. cat.

și soția sa Emilia P. n. Gradovicu.

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil Dr. Aurel Mureșianu

român și ca divulgator al cunoscințelor de arheologie românesce.

Părtașu, printre cei mai tineri, din acea generațiune dela 1848, care își hrănea inima cu cele mai viue și cele mai inalte aspirațiuni, — ér, de altminte, închinat mai mult din fire către ocupațiunile literare și istorice, — am trăit aci în țară, de pe la 1854 încōce, timp de 25 de ani, cātând când la delu, când la vale, unu colțșor unde s'emi durez sau un palat sau o colbă pe locul cam viran ală literaturii și ală istoriei românesce.

Stau forte la îndoială decă, într'acest mersu pe dibuite, am nemerit vre-odată să așed, nu doră o petra, ci măcar o cărămidă temeinică.

Chiar de aceea, când mi am vedut pērul cărunt și sēmțetea adesea amenințată, m'am tras eu însu-mi la judecată dinaintea conștinței mele de cărturar românesc — ba chiar și membru al Academiei noastre — și mi-am dīs:

Ore, făcend ca până acum, lăsa-voi după mine o lucrare de adevărat folos, — ceva care să se apropie cătuși de puțin de îndrăznețele aspirațiuni și visuri ale tinereței?

La o întrebare intimă de felul acesta, răspunsul pōte fi de două naturi:

Unii, mai slabi de ānger (și câte exemple nu avem de acestea!) își dicu, obosiți de a fi întreprins multe fără de a fi sēvșit nimic: „Ce s'emi mai bată capul? Mai bine s'emi vedu de chivernisală. Mai facă și alții literatură și știință! Eu, de aci înainte, imi

voin vedu binișor de moșia ori de negustori; mă vōiu agăta de funcțiuni grasu retribuite ori de vre-un rol politic și influent.“

Deocamdată, la noi, aceia sunt priviți ca omeni practici și înțelepți.

Alții — cuteza voi printre d-vostre a-i numi omeni foră căpăteiu, perde veră și zănații? — alții rămân cu dorul stăruitor de a cere studiilor abstracte și adēncite, de a cere penei lor o hrană învitoare pentru minte și o dulce mângăiere pentru inimă.

Der, când — împinsu atătu de firea sa cătu și de resgāndire — junge omul, în urma multor încercări felurite, — la o hotărare, așa de sēmță în modestia ei — atunci nasce totdeodată intr'insul și idea de a restrānge cercul activității sale, de a se specialisa, de a se devota unei lucrări predilecte, pe care se o pōtă duce la capētu, pe catu se va pute pricepe mai bine.

Ecă, stimații mei colegi și frați de carte, geneea și rostul studiilor și publicării ce am întreprins a face în străinătate, și care mă ține până la unu dōcare punctu cu mīntea, der nici decum cu inima, departe de țară și de instituturile ei culturale, din care am onore a face parte.

Făcend-vē această sinceră declarațiune, nu pretind însă ca s'emi dat destul credēmēt mai nainte ca eu s'emi fi justificat dīsele mele.

Tocmai de aceea am cerut voiă a vē vorbi ceva mai pe larg despre lucrarea mea

Sperd că voi isbuti a vē dovedi că, sub firma ei restrānsă și cam specializată, ea pōte aduce rod fe-

luritu și imbelșugat, atătu pe țărēmul istoriei naționale, cătu și pe acela al artelor antice, resădite în țără la noi.

Sperd totdeodată a mă spāla de orice imputare mi s'ar puf face, unde lucrez la cartea mea aiurea decāt aici, unde o scriu într'o limbă care nu este a mea proprie, nu este aceea, căreia cred că fi dovedit în multe rânduri că i portu totă dragostea unui adevărat fiu al ei.

Așader, în darea de sēmă ce m'ați autorisat a face dinaintea d-vostre, despre îndelunga și voluminoasă lucrare de care mă ocup și pe care mă încumetez a-o privi de mai nainte ca cea mai temeinică a mea zestre științifică, în această dare de sēmă, dicu, am se mă silesc a mă arăta, și că subiectul merită a fi tratat cu deosebită atențiune, și că mijlocele la care am recurs pentru scōtorea ei la lumină, sunt cele mai de folos, chiar și pentru știința românesce.

Pentru ce ore — pōte se mă întrebe ori și cine — când i-ai alesu unu subiectu pentru operați capitală, pentru ce ai dat preferință descrierii și studiului amēnunțite a tesaurului de aurărie antică, aflatu din întâmplare, acum 50 de ani, la Petrōsa, pe pōlele muntelui Istrița, în județul Buzău?

La această întrebare, imi va fi, dēu, greu a răspunde în modu lămurit.

În trei dec și atătu de ani am luat adesea pēna spre a îngheba când fapte reale, când studiose plāsmuir, mai totd'auna atingētoare de istoria și de antichitățile patriei.

(Va urma).

Bursa la burza de Viena
din 7 Aprilie st. n. 1887

Table with financial data for the Vienna market, including items like 'Rentă de aur 5%', 'Rentă de hârtie 5%', and 'Bonuri rurale unghare'.

Bursa de București.

Cota oficială dela 26 Martie st. v. 1887.

Table with financial data for the Bucharest market, including items like 'Cump', 'vând', 'Rentă română (5%)', and 'Banca națională a României'.

Cursulu pieței Brașov

din 8 Aprilie st. n. 1887

Table with market data for Brașov, including items like 'Banenote românești', 'Argint românesc', and 'Napoleon-d'ori'.

ACTIILE

institutelor de credit și economii

„Albina,” „Furnica,” „Timișiana” și „Ardeleana”

le cumpără și cu prețuri urcate

Cancelaria Negruțiu

3-3

în Gherla - Sz.-Ujvár.

TARIFA

anunțurilor și inserțiunilor.

Anunțuri în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6. Pentru inserțiuni și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repețiri se acordă următoarele rabate:

Table showing repetition rates: Pentru repețiri de 3-4 ori (10%), 5-8 (15%), 9-11 (20%), 12-15 (30%), 16-20 (40%), Dela 20 de repețiri în sus (50%).

Pentru anunțuri ce se publică pe mai multe luni se fac în-voiri și reduceri și peste cele însemnate mai sus.

Mersul trenurilor

Valabilu dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with train schedules for routes: Predeal-Budapesta, Budapesta-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Arad-Timișoara, Timișoara-Arad, and Timișoara-Petroșeni-Simeria (Piski).

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile gróse.